

همانند یک استاد بزرگ فکر کنید

الکساندر کوئوف

ترجمه عبدالحسين نوابی

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

همانند یک استاد بزرگ فکر کنید

الکساندر کوتوف

ترجمه

عبدالحسین نوابی

انتشارات فرزین

سرشناسه	: کوتوف، الکساندر، ۱۹۱۳-۱۹۸۱ م. (Kotov, A.) (Aleksandr)
عنوان و نام پدیدآور	: همانند یک استاد بزرگ فکر کنید/ الکساندر کوتوف- ترجمه عبدالحسین نوابی
مشخصات نشر	: تهران: فرزین، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۰ ص: مصور.
شابک	: ۲-۷۱-۶۲۵۶-۹۶۴-۹۷۸ : ۲۳۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی : Tink like a Grandmaster
موضوع	: شطرنج - درسنامه ها
شناسه افزوده	: نوابی، عبدالحسین، ۱۲۹۹، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۸هـ/ک ۱۴۴۵/ GV
رده بندی دیویی	: ۷۹۴/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۳-۳۸۲۸۸ م

فرزین

انتشارات فرزین

همانند یک استاد بزرگ فکر کنید

نویسنده: الکساندر کوتوف

ترجمه: عبدالحسین نوابی

چاپ دوم: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰

چاپ و صحافی: طیف نگار

بها: ۲۳۰۰۰ تومان

ISBN: 978-964-6256-71-2

شابک: ۲-۷۱-۶۲۵۶-۹۶۴-۹۷۸

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴

تلفن فروشگاه: ۰۶ ۲۴ ۴۶ ۶۶ - ۷۴ ۵۸ ۱۷ ۶۶

فهرست

صفحه	عنوان
۱	یادآوری.....
۲	پیشگفتار مؤلف.....
۵	آزمایشی غیر عادی.....
۱۱	فصل اول: تجزیه و تحلیل واریاسیونها.....
۱۴	گزینی به تاریخ.....
۲۶	درخت تجزیه و تحلیل.....
۳۸	واریاسیونهای اجباری و اختیاری.....
۴۳	گونه‌های مختلف درخت تجزیه.....
۴۹	بیشه برهنه.....
۵۲	بیشه انبوه.....
۵۵	گزینش حرکات نامزد شده.....
۵۸	حرکت نامزد شده چیست.....
۷۱	حرکات سرنوشت ساز.....

۷۵	 اشتباهات بزرگ
۷۶	 سرمستی ناشی از پیروزی
۸۴	 بازتابهای شرطی
۹۳	 نقطه کور
۹۶	 قانون بلومنفلد
۹۸	 اندرزهای عملی
۹۸	 آیا باید تجزیه و تحلیل به عمل آورد؟
۱۰۴	 تجزیه و تحلیل یا قضاوت در وضعیتهای؟
۱۰۶	 آیا می توان به حریف اعتماد کرد یا خیر؟
۱۱۰	 تنگی زمان
۱۱۴	 تمرینها
۱۱۷	 فصل دوم : قضاوت پوزیسیونی
۱۲۰	 خطوط و قطرهای باز
۱۲۷	 اندیشه های جدید در مورد خطوط باز
۱۳۷	 ساختار پیاده ای و خانه های ضعیف
۱۴۴	 پیاده های رونده
۱۴۵	 جزیره های پیاده ای
۱۴۹	 ضعف جنبی
۱۵۷	 پوزیسیون سوارها
۱۷۵	 فضا و مرکز
۱۸۱	 تمرینها
۱۸۲	 ادامه یک آزمایش
۱۸۵	 روش باتونیک یا نایدورف
۱۸۸	 واقعیت چیست و عمومیت کدام است؟

۱۹۰	 نظریه‌های بزرگان شطرنج
۱۹۲	 فرمولهای کلی و تجزیه و تحلیل واقعی
۱۹۸	 فصل سوم : طرح و برنامه‌ریزی
۱۹۸	 طرح منفرد
۲۰۴	 مجازات نداشتن طرح
۲۰۹	 انعطاف پذیری
۲۱۶	 مرکز، مرکز بسته، طرح فعال
۲۲۰	 مرکز سیال
۲۲۲	 مرکز ثابت
۲۲۳	 بحران یا تنش در مرکز
۲۲۶	 تمرینها
۲۲۷	 فصل چهارم : بخش پایانی
۲۴۰	 فصل پنجم : آنچه را که یک بازیکن باید بداند
۲۴۱	 مطالعه مرحله شروع یا گشایش
۲۴۷	 آیا مطالعه مرحله میانی امکان پذیر است؟
۲۵۰	 نبردهای ثبت شده
۲۵۴	 اندرزی چند
۲۵۴	 شطرنج و زندگی
۲۵۶	 عوامل پیروزی
۲۵۶	 حریف را بشناسید
۲۹۸	 خودت را بشناس!
۲۶۲	 گشایش تمرینها
۲۶۸	 فهرست اسامی بازیکنان

علامات اختصاری

+	کیش
!	حرکت خوب
!!	حرکت درخشان
?	حرکت مشکوک
??	حرکت نادرست
#	مات

یاد آوری

نخستین چاپ این کتاب در مدتی کمتر از شش ماه پس از انتشار نایاب و موجب تشویق مترجم و اقدام فوری برای تجدید چاپ دوم گردید، که در زمستان ۱۳۷۱ انجام پذیرفت. همان گونه که بیشتر علاقه‌مندان واقفند، چاپ دوم نیز چند سالی است که نایاب گردیده و اینک برای چاپ سوم سعی گردیده است از روش تصویری برای حرکات مهره‌ها که مطلوب مردم این دوران می‌باشد بهره‌برداری به عمل آید.

برای آشنایی بیشتر با چگونگی تألیف و انتشار این کتاب لازم به یادآوری است که پس از انجام نخستین چاپ این کتاب که به زبان روسی و به وسیله مؤلفش استاد بزرگ کوتوف (مسئول عالیترین موسسه آموزشی شطرنج شوروی) انجام پذیرفت، در سال ۱۹۷۱ ترجمه آن به زبان انگلیسی برای نخستین مرتبه منتشر گردید.

جالبتر آن که تجدید چاپ آن به زبان انگلیسی در چهارده نوبت دیگر (هر دو سال یک مرتبه) انجام پذیرفته است. با این سابقه در سال ۱۹۹۵ نیز با بهره‌برداری از روش تصویری، پانزدهمین چاپ آن به وسیله استاد بزرگ «دکتر جان‌نان» تنظیم و در لندن به چاپ رسید. این کتاب به زبانهای دیگر هم ترجمه و منتشر گردیده است. برای مزید اطلاع لازم به یادآوری است که اینجانب نخستین مرتبه از ترجمه فرانسه آن بیشتر بهره‌برداری را کرده بودم. در ضمن همواره کوشیده‌ام مطالب فارسی به گونه‌ای تنظیم شود که برای علاقه‌مندان و به ویژه جوانان به سادگی قابل فهم باشد. البته تردیدی نیست که بهره‌برداری مطلوب نیازی کامل به دقت و تلاشی پی‌گیر دارد.

خوشبختانه با آشنایی که طی سالیانی دراز با روحیه جوانان کشور پیدا کرده‌ام و کمبودهایی که وجود دارد و در ذهنم باقی مانده است، تردیدی ندارم که مطالعه دقیق این کتاب چنان که باید در اندیشیدن شطرنجی علاقه‌مندان تأثیری به سزا بخشیده و کمبودهای ممکن را به گونه‌ای مرتفع خواهد ساخت که در آینده‌ای نه چندان دور با بهره‌برداری از نبوغ ذاتی بتوانند میراث باستانی خویش را چنان که باید به جهانیان عرضه دارند.

پیشگفتار (مؤلف)

اگر کتاب‌های بیشماری را که در خصوص شطرنج نوشته شده است مورد مطالعه قرار دهیم، ملاحظه خواهیم نمود، که بعضی از نویسندگان به تفسیر پیکارهای شطرنجی جدید پرداخته‌اند و برخی دیگر کار خود را بر گردآوری شاخه‌هایی از مرحله شروع‌های باب روز بنا نهاده‌اند. لیکن جای بسی تعجب است، که کسی به فکر نوشتن مطلبی درباره شیوه‌هایی که موجب تعالی بزرگان شطرنج گردیده، نیفتاده است، تا با مطالعه و وقوف بر آن‌روشها بتواند تسهیلاتی را برای درک پیچیدگی این فن ظریف فراهم آورد. مؤلف در این کتاب شرح خواهد داد که بزرگانی چون: بوتوینیک، تال، اسمیسلوف، پتروسیان، کرس، برونشتین و جمعی دیگر از اساتید بزرگ و معروف چگونه به مطالعه تئوریهای شطرنج می‌پرداخته‌اند، یا برای درک رموز استراتژی و تاکتیک، چگونه خود را آموزش می‌داده‌اند.

در این زمینه افزون بر یادآوری تفسیرهایی از اساتید که خودشان روشهای معموله را آشکار کرده‌اند، شخصاً نیز ضمن مذاکرات و تبادل نظرهای سعی کرده‌ام دانستنیهای لازم را از اساتید بزرگ همدوره‌ام به دست آورم. اینک چکیده تمامی آنها بعلاوه تجارب شخصی و موفقیت‌های حاصله‌ام را در پهنه شطرنج که حاصل کاری عظیم و دشوار در مطالعه تئوریها می‌باشد، در اختیار شما خوانندگان عزیز می‌گذارم و به خود دلخوشی می‌دهم که مفید و دلپذیرتان واقع خواهد گردید.

شطرنج اگرچه بغرنج است، معذالک، میلیون‌ها علاقمند در سراسر جهان مجذوب و شیفته‌اش می‌باشند، از آن میان بعضی تا سر حد بازیکنان طبقات ممتاز پیش می‌روند، گروهی دیگر تمامی عمر را در حد یک مبتدی باقی می‌مانند، لیکن آنچه که مسلم است، حتی بازیکنان ضعیف هم علاقمندند که در این فن عنوانی داشته باشند، استاد شناخته شوند و یا به افتخار استاد

بزرگی نائل گردند. حال اگر کسانی بتوانند فقط راه وصول به این آرزو را نشان دهند، تردیدی نیست که بسیاری از مشتاقان، خود را آماده خواهند ساخت، تا راه طولانی و خستگی‌آور مسابقات را پیموده، تمامی هیجانات و دشواریهایش را هم تجربه نمایند.

اکنون، ببینیم چگونه می‌توان به مقام استاد بزرگی نائل آمد! آیا خوب بازی کردن فقط منوط به استعدادی خاص و طبیعی است؟ آیا سعی و پشتکار مؤثر نمی‌باشد؟ در پاسخ باید گفت: طبعاً قابلیت ذاتی لازم است، اما مانند سایر فضائل انسانی، سعی و کوشش عاملی اصلی و ممتاز بشمار می‌آید، ضمناً تلاش برای چیره شدن بر فنون استراتژی و تاکتیکهای شطرنج نیز امری الزامی است.

امانوئل لاسکر که یکی از متفکرین بزرگ شطرنج می‌باشد، ادعا می‌کرد که در ظرف یکصد ساعت می‌تواند بازیکن جوانی را که از استعداد متوسطی برخوردار باشد به نخستین رده استادی برساند.

حال آیا سریعتر از اینهم امکان‌پذیر می‌باشد؟ موضوعی است قابل مطالعه و بررسی!

ناگفته نماند، لاسکر هرگز فرصت مناسبی برای اثبات صحت ارزش مورد ادعای خود پیدا نکرد. لیکن بطور طبیعی این سؤال مطرح است که آیا هرکس بخواهد می‌تواند بر اثر تکرار و دقت در مطالعه و تحمل کار دشوار، به نحوی که مایل است پیشرفت نموده و به مقام استادی و بالاخره استاد بزرگی برسد؟ در پاسخ این سؤال تجربه شخصی من چنین حکم می‌کند: مطالعه و پشتکار در پیشرفت تأثیری بسزا دارد و مناسب می‌دانم که به خوانندگان خاطرنشان سازم، من قبل از سال ۱۹۳۸ در حالی که باور نمی‌کردم بتوانم به استاندارد استادی برسم، به سبب مطالعات فراوانی که در فاصله زمانی سالهای ۳۷-۱۹۳۶ روی بازیها بعمل آورده بودم، جهشی ناگهانی در پیشرفت نصیبم شد، به گونه‌ای که بر خلاف باورم در سال

۱۹۳۸ موفق به اخذ دیپلم استادی بین‌المللی گردیدم و جالبتر آنکه یکسال پس از آن هم به افتخار استاد بزرگی نیز نائل آمدم. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، با جدیت و برنامه‌ریزی صحیح، حصول به مقصود امکان‌پذیر می‌باشد و دقیقاً این همان هدفی است که در کتاب حاضر، با توجه به نکات زیر، مورد مطالعه قرار خواهد گرفت:

۱- برای آنکه مطالب کتاب تا سرحد امکان روشن و مفید واقع شود، چنین به نظر رسید، که نامگذاری‌های جدیدی در خصوص قوانین استراتژی و مفاهیم کلی بکار برم، البته هرگز غرض از این عمل کوشش در ازدیاد معلوماتی غیر ضروری نمی‌باشد، بلکه آن را کمکی در جایگزینی هرچه بهتر مطالب درحافظه باید دانست.

۲- در این کتاب، چگونگی نبردها و توصیه و تفسیرهای، آن دسته از اساتید بزرگ شوروی مورد استفاده و بحث قرار گرفته است، که به قول امروزی‌ها مربوط به نسل پیرتر می‌باشند. دلیل آن را می‌توان در همکاری نزدیک و آمیزشی دانست، که در زمینه شطرنج، با بوتوینیک، کرس و اسمیس洛夫 داشته‌ام، از آن گذشته اساتید بزرگ جوان، به سبب اشتغال در مسابقات و مبارزاتی که درگیر آنها می‌باشند، کمتر فرصت دارند تا افکار و پیشرفت‌های تدریجی پشت میز مسابقات را، که معمولاً محدود به واریاسیونهای معینی می‌باشند، به رشته تحریر درآورند.

۳- پیکارهایی شطرنجی از مؤلف در این کتاب آورده شده است که به سادگی قابل درک می‌باشند، و غرض اصلی در این امر، فاش کردن رموزی از مفاهیم بغرنج شطرنج می‌باشد که سعی کرده‌ام عمیقاً در مغز خود آنها را کاوش نمایم.

اکنون خواننده عزیز، این گوی و این میدان برای یورش به سوی پیروزی، تا انتها درجه استاد بزرگی!

Think Like A GRANDMASTER

ALEXANDER KOTOV

فرزین

انتشارات
فرزین

فروشگاه: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴ تلفن ۶۶۴۶۲۴۰۶

ISBN 978-964-6256-71-2

9 78964 6256712